

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 24/5 07 om udviklingen på førtidspensionsområdet og det rummelige arbejdsmarked.

(Redegørelse nr. R 18).

Socialministeren (Eva Kjer Hansen) og **beskæftigelsesministeren** (Claus Hjort Frederiksen):

REFORMEN

I december 2000 indgik den daværende regering (S og RV), V, KF, SF, CD og KD aftale om førtidspensionsreform og det rummelige arbejdsmarked. Et led i forliget var, at der skulle udarbejdes en redegørelse til Folketinget i folketingsåret 2006/2007 om udviklingen på det rummelige arbejdsmarked og på førtidspensionsområdet.

De primære formål med aftalen var:

- At sikre, at personer, der har en restarbejdsevne, som muliggør en tilknytning til arbejdsmarkedet, også reelt skal have mulighed for at bruge ressourcerne gennem et arbejde.
- At flest muligt – også personer med nedsat arbejdsevne – ansættes i udstøttede job på ordinære vilkår bl.a. efter overenskomsternes sociale kapitler.
- At personer med væsentlig og varig nedsættelse af arbejdsevnen visiteres til fleksjob, mens kun personer, der ikke kan arbejde i et fleksjob, kan tilkendes førtidspension.
- At personer, der ikke er i stand til at blive selvforsørgende, skal sikres en forsørgelsesydelse, der kan kompensere for den manglende arbejdsevne.
- At øge retssikkerheden for den enkelte borger ved bl.a. at sikre en større sammenhæng og helhedstænkning i sagsbehandlingen, kræve bedre dokumentation og øge borgerinddragelsen.

På denne baggrund vedtog forligspartierne en række ændringer. På førtidspensionsområdet blev der indført et arbejdsevnebegreb i stedet for det hidtil gældende erhvervsevnetabsbegreb. Der skete en mere klar afgrænsning mellem reglerne om førtidspension og de øvrige sociale ydelser/fleksjob. Særydelser til førtidspensionister blev afskaffet. Endelig blev der indført en række proceskrav i sagsbehandlingen i form af

a) arbejdsevnetemetoden i sager om revalidering, fleksjob og førtidspension og b) funktionsevnetemetoden på handicapområdet.

Følgende hovedkonklusioner kan fremhæves:

- Antallet af personer visiteret til støttet beskæftigelse er steget markant, uden at det har ført til færre tilkendelser af førtidspension end i 2001. Der er derved sket en væsentlig udvidelse af den samlede gruppe på fleksjob, ledighedsydelse og førtidspension.
- I 2006 var der samlet set 34.000 flere helårsmodtagere på de tre ordninger end skønnet ved reformen. Det dækker over 15.100 flere på fleksjob, 9.400 flere på ledighedsydelse, 4.400 flere på ny førtidspension og 5.000 flere på førtidspension efter den gamle ordning. Udgifterne til de tre ydelser er 6,1 mia. kr. større end ventet. Udviklingen er bemærkelsesværdig set i lyset af den gunstige udvikling på arbejdsmarkedet med stigende beskæftigelse og rekordlav ledighed i perioden. Det kan dog bemærkes, at antallet af førtidspensionstilkendelser er lavere end skønnet fra 2001 over antallet af tilkendelser, hvis reformen ikke var blevet indført.
- Målsætningen om flest muligt med nedsat arbejdsevne i udstøttede job synes ikke at være nået. Det skal bl.a. ses i lyset af, at antallet af personer, der er ansat i aftalebaserede skånejobs, er reduceret.
- Visitation til fleksjob/ledighedsydelse og tilkendelse af førtidspension hænger tæt sammen, og en lempelig vurdering af arbejdsevne i relation til en af ydelserne vil derfor have en afsmittende virkning i forhold til de andre ydelser.
- Der er foretaget en justering af fleksjobordningen, der søger at imødegå flere problemer ved ordningen – herunder visitation til fleksjob uden tilstrækkelig dokumentation for, at personen opfylder betingelserne for et fleksjob, og den store ledighed for fleksjobvisiterede.
- Ankestyrelsens undersøgelser viser, at godt 20 pct. af førtidspensionssagerne og godt 50 pct. af fleksjobsagerne ikke er tilstrækkeligt dokumenterede, men at dokumentationen er kvalitetsmæssigt forbedret. Sagsbehandlere og borgere oplever en høj grad af borgerinddragelse. Antallet af klager over afslag på pension er faldet.
- Der er fortsat relativt mange unge, der tilkendes førtidspension.

- Antallet af personer, der får førtidspension på grund af psykiske lidelser, er steget markant. I 2006 skyldes 44 pct. af det samlede antal nytilkendelser psykiske lidelser. Andelen af personer med psykiske lidelser er især høj i gruppen af yngre førtidspensionister under 40 år.
- I tråd med intentionerne i førtidspensionsreformen er der flere blandt nytilkendte førtidspensionister, som forsøges revalideret, ligesom væsentligt flere har været i fleksjob eller på ledighedsydelse. Før reformen deltog ca. halvdelen af førtidspensionisterne i en beskæftigelsesrettet indsats forud for tilkendelse af førtidspension. Efter reformen er det omkring 70 pct. Der er dog fortsat et forbedringspotentiale.
- Kommunerne er ikke gode nok til at sikre, at den beskæftigelsesrettede indsats er tilstrækkeligt individuelt tilpasset, og der er også efter reformen personer, som ikke i tilstrækkelig grad får afprøvet deres arbejdsevne inden tilkendelsen.
- Personer med psykiske lidelser får i mindre grad end personer med fx bevægeapparat-sygdomme afprøvet deres arbejdsevne før tilkendelse af førtidspension.

Udviklingen på førtidspensionsområdet og det rummelige arbejdsmarked er nærmere analyseret i bilag 1 (ikke optrykt her).

UDVIKLINGEN I KORTE TRÆK

Der er hvert år efter førtidspensionsreformen tilkendt mellem 14.000 og 15.000 førtidspensioner, jf. tabel 1. Førtidspensionsreformen har ikke givet anledning til så stort et fald i antallet af førtidspensionstilkendelser, som skønnet ved reformens vedtagelse, og niveauet svarer i dag til niveauet i 2001.

Gruppen af sygedagpengemodtagere, kontanthjælpsmodtagere, revalidender, personer i fleksjob og ledighedsydelsesmodtagere er samtidig øget med lidt over 26.000 personer siden 2001. Især er antallet af personer i fleksjob og på ledighedsydelse øget. Antallet i fleksjob er i hele perioden øget med omkring 5.000 helårspersoner årligt, mens antallet på ledighedsydelse er vokset markant efter 2003.

Der har været et betydeligt fald i antallet af revalidender. Faldet skyldes bl.a., at det i højere grad er blevet muligt at uddanne sig på kontanthjælp, nye regler for SU til handicappede og forsørgere samt den generelle gode beskæftigelses-situation. Antallet af kontanthjælpsmodtagere er også faldet med 15.000 helårspersoner, hvilket formentlig skyldes de bedre beskæftigelsesmuligheder i perioden.

Tabel 1. Personer på forskellige offentlige ydelser og ordninger. Helårspersoner 18-64 år. 2001-2006.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Vækst i pct. 2001-6
<i>Midlertidige ydelser</i>							
Sygedagpenge	65.300	68.800	72.500	73.700	74.700	79.400	21,6
Kontanthjælp (problemer ud-over ledighed)	110.600	112.200	109.900	107.300	106.000	95.600	-13,6
<i>I alt midlertidige ydelser</i>	175.900	181.000	182.400	181.000	180.700	175.000	-0,5
<i>Ydelser ved begrænsninger i arbejdsevne</i>							
Revalidering	35.700	34.000	32.300	28.800	26.000	23.100	-35,3
Ansæt i fleksjob	13.000	19.100	24.200	29.800	36.100	41.500	219,2
Ledighedsydelse*	1.400	2.500	5.300	8.300	10.300	12.700	807,1
Førtidspension	243.000	243.000	243.900	244.400	245.400	243.800**	0,3
<i>I alt ydelser ved begrænsninger i arbejdsevnen</i>	293.100	298.600	305.700	311.300	317.800	321.100	9,6
<i>Helårspersoner i alt</i>	469.000	479.600	488.100	492.300	498.500	496.100	5,8
<i>Visitationer til fleksjob og nytilkendelser til førtidspension</i>							
Visitationer til fleksjob	7.900	10.100	10.700	12.800	12.500	9.400	19,0
Nytilkendelser førtidspension***	14.400	16.900	13.900	15.100	14.400	14.200	-1,4
<i>Samlet antal visitationer/tilkendelser</i>	22.300	27.000	24.600	27.900	26.900	23.600	5,8

Kilde: Danmarks Statistik, Jobindsats.dk og særkørsler.

Note: Modtagere af sygedagpenge er beregnet som det samlede antal af sygedagpengeuger/52,2. Kontanthjælp omfatter modtagere af kontanthjælp og starthjælp. Der er tale om alle modtagere af sygedagpenge og kontanthjælpsmodtagere og ikke kun de længerevarende. Antallet af visiterede og nytilkendelser er berørte personer i året.

* Ledighedsydelse indeholder personer mellem 65 og 66 år. Det forventes dog, at der er meget få i denne gruppe, da det efter den 1/7 2001 kun er muligt for personer over 60 år at modtage ledighedsydelse i op til et halvt år.

** Tallet bygger til dels på skøn over bestanden af førtidspensionister ved udgangen af 2006.

*** Nytilkendelser af førtidspension er opgjort som antal førstegangstilkendelser på ny og gammel ordning. Indeholder kun personer mellem 18-64 år og vil derfor kunne afvige fra andre opgørelser. Tilkendelsesstatistikken for førtidspension er behæftet med en vis usikkerhed bl.a. som følge af fejl i den kommunale indberetning af antallet af førtidspensionstilkendelse. Det indebærer flere helårsmodtagere af førtidspension, end man kan forvente på baggrund af tilkendelsestallene.

Skønnede og faktiske modtagere af førtidspension, fleksjob og ledighedsydelse

Nedenfor sammenlignes udviklingen i antallet af skønnede og faktiske modtagere af førtidspension, fleksjob og ledighedsydelse, jf. tabel 2.

Det årlige antal tilkendelser af førtidspension i perioden efter reformen ligger omkring 1.500 over skønnet fra 2001 over det forventede antal tilkendelser. På den anden side ligger de årlige tilkendelser gennemsnitligt omkring 2.000 un-

der det oprindeligt skønnede antal tilkendelser uden reform.

Det blev i forbindelse med reformen skønnet, at der efter reformens gennemførelse samlet vil være 42.300 helårsmodtagere af førtidspension i 2006 – sammenlignet med 53.700 helårsmodtagere, hvis reglerne ikke var blevet ændret. Den faktiske udvikling viser, at der samlet set i 2006 var 51.700 helårsmodtagere af førtidspension tilkendt efter reformens ikrafttræden. Det svarer til 9.400 helårsmodtagere mere end skøn-

net efter reformen og kun lidt mindre end skønnet uden reform. Dette dækker over to forhold. Dels er der 4.400 flere førtidspensionister på ny ordning end skønnet. Dels er der ca. 5.000 hel-

årsmodtagere af førtidspension, der har fået tilkendt pension på baggrund af de gamle regler efter reformen trådte i kraft¹.

Table 2. Skønnet og faktisk antal helårsmodtagere af førtidspension, fleksjob og ledighedsydelse. 2003-2006.

			2003	2004	2005	2006
<i>Førtidspension</i>	Skøn	Uden reform	16.600	16.700	16.800	16.900
		Efter reform (nye regler)	13.000	13.100	13.100	13.200
Tilkendelser	Faktisk	Nye regler	8.500	15.000	14.500	14.200
		Gamle regler	5.700	300	0	0
		I alt	14.200	15.300	14.500	14.200
<i>Førtidspension</i>	Skøn	Uden reform	8.200	24.400	39.600	53.700
		Efter reform (nye regler)	6.400	19.100	31.100	42.300
Helårsmodtagere ¹⁾	Faktisk	Nye regler	4.300	16.600	32.500	46.700
		Gamle regler	4.400	5.300	5.200	5.000
		I alt	8.700	21.900	37.700	51.700
<i>Fleksjob</i>	Skøn	Uden reform	15.900	18.000	19.200	20.100
		Efter reform	16.300	20.300	23.300	26.400
Helårsmodtagere ²⁾	Faktisk	Efter reform	24.300	30.000	36.200	41.500
		Uden reform	500	600	600	600
<i>Ledighedsydelse</i>	Skøn	Efter reform	1.000	1.400	1.700	2.000
		Efter reform	4.600	7.400	9.000	11.400
(visitation og mellempæriode)	Faktisk	Efter reform				

Kilde: Socialministeriet og Danmarks Statistik

Note: Tilkendelsesstatistikken for førtidspension er behæftet med en vis usikkerhed bl.a. som følge af fejl i den kommunale indberetning af antallet af førtidspensionstilkendelse. Det indebærer flere helårsmodtagere af førtidspension, end man kan forvente på baggrund af tilkendelsestallene.

1) Kun personer tilgået efter 1.1. 2003

2) Inkl. personer tilgået før 1.1. 2003

For fleksjob antog man i forbindelse med gennemførelsen af reformen, at antallet af helårspersoner i fleksjob ville være 26.400 i 2006. Af disse ville 6.300 fleksjob være en konsekvens af reformen. Det faktiske niveau for antal personer i fleksjob har vist sig at være betydeligt højere end skønnet. Således var der i 2006 41.500 helårspersoner i fleksjob, hvilket er 15.100 flere end skønnet.

Antallet af helårsmodtagere af ledighedsydelse er ligeledes betydeligt højere end skønnet ved reformen. Det var skønnet, at der i 2006 ville

være 2.000 helårspersoner, som modtog ledighedsydelse. Heraf ville 1.400 modtagere være en direkte konsekvens af reformen. Imidlertid var der 11.400 helårsmodtagere af ledighedsydelse i 2006, og det svarer til 9.400 flere end skønnet.

Samlet set var der 28.900 helårsmodtagere flere på enten ny førtidspension, fleksjob eller ledighedsydelse i 2006 end skønnet ved reformen. Det svarer til, at de samlede udgifter til de pågældende ydelser er 5,5 mia. kr. højere end skønnet på tidspunktet for aftalen om reformen. Heraf vedrører ca. 0,9 mia. kr. udgifter til før-

1. Kommunerne har først fået afviklet et større antal sager efter den gamle ordning i 2003 og 2004, idet disse sager var påbegyndt men ikke afsluttet inden reformens ikrafttræden. Medregnes tilkendelser efter gammel ordning fås et udtryk for helårseffekten af tilkendelser i 2003 og 2004.

tidspension efter de nye regler, mens 4,6 mia. kr. vedrører udgifter til fleksjob og ledighedsydelse. Dertil kommer udgifter på 0,6 mia. kr. til de ca. 5.000 personer, der er tilkendt førtidspension efter de gamle regler. Det betyder, at der samlet set er 34.000 flere helårsmodtagere, hvorfor de samlede udgifter til de tre ydelser er markant højere end skønnet og ligger i 2006 ca. 6,1 mia. kr. – svarende til 60 pct. – højere end skønnet på tidspunktet for reformen, *jf. tabel 3*. Udgiftsniveauet skal ses i sammenhæng med, at de sam-

lede udgifter til sygedagpenge og langvarig kontanthjælp heller ikke er faldet betydeligt siden 2001.

Der er tegn på, at en del af den store tilgang til fleksjob skyldes, at der er oprettet fleksjob til personer, som ville kunne klare job på almindelige vilkår på trods af mindre begrænsninger i deres arbejdsevne. Med fleksjobaftalen fra 2006 er der taget en række initiativer med sigte på at afhjælpe dette.

Tabel 3. Skønnede og faktiske udgifter til førtidspension, fleksjob og ledighedsydelse (mio. kr., 2007 PL)

		2003	2004	2005	2006
Førtidspension	Skønnet ved reform (nye regler)	1.006	2.998	4.881	6.656
	Nye regler	462	2.504	4.880	7.560
	Faktisk Gamle regler	511	619	604	588
	I alt	974	3.123	5.484	8.148
Fleksjob	Skønnet ved reform	1.995	2.463	2.809	3.163
	Faktisk	3.216	4.111	5.018	5.957
Ledighedsydelse (Visitations- og mellemperiode)	Skønnet ved reform	153	227	274	332
	Faktisk	795	1.302	1.635	2.148
Udgifter i alt	Skønnet ved reform	3.155	5.687	7.965	10.151
	Faktisk Nye regler	4.473	7.917	11.533	15.666
	I alt inkl. gamle regler	4.985	8.536	12.137	16.254

Kilde: Socialministeriet

Det var en forudsætning bag førtidspensionsreformen, at arbejdsmarkedets parter skulle bidrage til at øge arbejdsmarkedets rummelighed bl.a. gennem øget brug af ansættelser efter overenskomsternes sociale kapitler. Brugen af denne type ansættelser falder imidlertid fortsat efter reformens ikrafttrædelse.

Sammenhæng mellem offentlige forsørgelsesordninger

Ses på sammenhængen mellem de offentlige forsørgelsesydelser, er der flere forhold, der indikerer, at reformens intentioner i forhold til førtidspension til en vis grad opfyldes. Det gælder fx intentionen om at sikre, at der først tilkendes førtidspension, når alle muligheder for at opnå ordinær eller støttet beskæftigelse er afprøvet:

- Der er flere blandt nytilkendte førtidspensionister, som forsøges revalideret, ligesom man-

ge flere har været i fleksjob eller på ledighedsydelse. Før reformen deltog ca. halvdelen af førtidspensionisterne i en beskæftigelsesrettet indsats forud for tilkendelsen. Efter reformen er det omkring 70 pct.

- Der er færre end tidligere, som går den lige vej fra beskæftigelse til førtidspension, og færre går fra langvarige sygedagpenge til førtidspension.
- Der er færre, der arbejder samtidig med, at de modtager førtidspension. Det er en indikator for, at arbejdsevnen er mindre blandt de nye pensionister.

De positive tendenser nævnt ovenfor omfatter imidlertid ikke langvarige sygedagpengemodtagere med ikke-vestlig baggrund og kontanthjælpsmodtagere. Disse grupper kommer mindre i arbejde og mere på kontanthjælp efter reformen, og de langvarige sygedagpengemod-

tagere med ikke-vestlig baggrund får oftere førtidspension efter reformen.

3. ARBEJDEVNE OG RETSSIKKERHED

Indførelsen af arbejdsvevnekriteriet på førtidspensionsområdet samt indførelsen af arbejdsvevne-metoden i sager om revalidering, fleksjob og førtidspension skulle sikre, at alle, der har en restarbejdssevne, får mulighed for at bruge den på arbejdsmarkedet, og samtidig øge retssikkerheden for borgerne.

Kommunerne arbejder imidlertid ikke tilstrækkeligt udviklingsorienteret og fremadrettet med ressourceprofilen, og der er problemer med oplysningsgrundlaget. Praksisundersøgelser har vist, at godt 20 pct. af sagerne på førtidspensionsområdet og godt 50 pct. af sagerne på fleksjobområdet ikke er tilstrækkeligt dokumenterede.

Generelt er arbejdsvevnetoden og ressourceprofilen dog godt indarbejdet i den kommunale sagsbehandling. Ifølge Ankestyrelsen er sagerne bedre oplyst som følge af indførelsen af arbejdsvevnetoden, og dokumentationen er kvalitetsmæssigt forbedret. Arbejdsvevnetoden opfattes af de kommunale sagsbehandlere i vidt omfang som en forbedring af borgernes muligheder for at blive inddraget i behandlingen af deres sag, og borgernes egen vurdering er også, at de inddrages. Der er således generelt en høj grad af borgerinddragelse, men inddragelsen kan blive bredere.

Sammenhængen i sagsbehandlingen er ligeledes forbedret. Indførelsen af arbejdsvevnetoden har gjort det lettere for sagsbehandlere at overtage sager fra hinanden, og ressourceprofilen følger i vidt omfang borgeren ved sagsbehandlerskift i sager om førtidspension. Sagsbehandlerskift har dog også efter indførelsen af ressourceprofilen væsentlig negativ betydning for borgernes oplevelse af inddragelse og sammenhæng i sagsbehandlingen. Endelig er der færre, der klager over afslag på førtidspension, hvilket tyder på, at systemet er blevet mere klart og gennemskueligt for borgeren.

Funktionsevnetoden

Der blev ligeledes udviklet en sagsbehandlingsmetode, funktionsevnetoden, for at sikre en mere ensartet og sammenhængende behandling af sager om merudgiftsydelse til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Erfaringerne viser, at anvendelsen af metoden ikke er indarbejdet i den kommunale sagsbehandling i tilstrækkeligt omfang. Til trods herfor har metoden dog medvirket til at styrke borgernes retssikkerhed, særligt i forhold til inddragelse i sagsbehandlingen. Der er tegn på, at metoden favoriserer de mere ressourcestærke ansøgere, bl.a. på grund af et omfattende skema-materiale, sprogbrug i metoden m.v. Der er igangsat initiativer, der skal forbedre materialet i funktionsevnetoden og forbedre anvendelsen af metoden fremover.

4. FØRTIDSPENSION

Den overordnede hensigt med førtidspensionsreformen var at sikre, at så mange som muligt bevare en tilknytning til arbejdsmarkedet. På førtidspensionsområdet erstattede man erhvervsevnetabskriteriet med et nyt arbejdsvevnekriterium. Indførelsen af arbejdsvevnekriteriet på førtidspensionsområdet betyder, at der kun kan tilkendes førtidspension, hvis arbejdsvevnen er varigt nedsat, og beskæftigelse i fleksjob ikke er en mulighed.

I forbindelse med førtidspensionsreformen blev det vurderet, at forbedringer på det rummelige arbejdsmarked i kombination med det nye arbejdsvevnekriterium ville medføre færre tilkendelser af førtidspension. Set i forhold til tilkendelsesniveauet i 2001 er antallet af tilkendelser ikke faldet efter gennemførelsen af førtidspensionsreformen.

Der er hvert år efter førtidspensionsreformen tilkendt mellem 14.000 og 15.000 førtidspensioner. Førtidspensionsreformen har ikke givet anledning til så stort et fald i antallet af førtidspensionstillkendelser, som skønnet ved reformens vedtagelse, og niveauet svarer i dag til niveauet i 2001.

Spredningen i kommunernes tilkendelsehyppigheder for førtidspension er fortsat betydelig og har ligget på omtrent det samme niveau i de seneste fem år. En del af spredningen kan sandsynligvis forklares ud fra en række sociale og strukturelle forskelle, men afspejler formentlig også forskellig tilkendelsespraksis i kommunerne.

Hvem tilkendes førtidspension?

Gennemsnitsalderen for personer, der tilkendes førtidspension, er stort set uændret efter gennemførelsen af reformen, og fordelingen mellem

kvinder og mænd er ligeledes næsten identisk før og efter reformen. Personer fra ikke-vestlige lande er overrepræsenterede i gruppen af nytilkendte førtidspensionister både før og efter reformen, og i perioden 2001 til 2006 er andelen af nytilkendelser til personer fra ikke-vestlige lande steget med knap 5 procentpoint.

Personer med psykiske lidelser udgør en markant større andel af de personer, der tilkendes førtidspension, efter reformen, mens der er sket et tilsvarende fald i andelen med bevægeapparatsygdomme og andre sygdomme, *jf. tabel 4.*

Tabel 4. Førtidspensionstilkendelser fordelt på psykiske lidelser, bevægeapparatsygdomme og andre diagnoser. Antal og andel. 2001-2006.

	2001		2006		Ændring 2001-2006 i pct.
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	
Psykiske lidelser	4.777	32,1	6.329	44,4	33
<i>Heraf:</i>					
- Organiske psykiske lidelser	269	1,8	209	1,5	-22
- Psykiske lidelser efter brug af alkohol eller andre psykoaktive stoffer	535	3,6	648	4,6	21
- Skizofreni og psykoser	1.602	10,8	1.802	12,7	12
- Nervøse og stressrelaterede tilstande	1.072	7,2	1.793	12,6	67
- Spiseforstyrrelse	14	0,1	20	0,1	43
- Forstyrret personlighedsstruktur	657	4,4	965	6,8	47
- Mental retardering	450	3,0	559	3,9	24
- Andre psykiske lidelser	178	1,2	333	2,3	87
Bevægeapparatsygdomme	3.524	23,7	3.123	21,9	-11
Andre diagnoser	6.559	44,1	4.787	33,6	-27
Andre i alt	14.860	100,0	14.239	100,0	-4

Kilde: Ankestyrelsens førtidspensionsregister

Note: Opgørelsen er baseret på kommunernes indberetning til Ankestyrelsen om den primære diagnose. Førtidspensionstilkendelser er opgjort som antal førstegangsstilkendelser på ny og gammel ordning.

I 2001 havde 4.777 (32 pct.) af de nytilkendte førtidspensionister en psykisk lidelse som hoveddiagnose, mens det var tilfældet for 6.329 (44 pct.) i 2006, svarende til en stigning på ca. 33 pct. Personer med psykiske lidelser udgør både før og efter reformen en meget stor andel af de yngre førtidspensionister under 40 år. Andelen er særligt høj i gruppen af 20-29 årige, hvor personer med psykiske lidelser udgør knap 80 pct. i 2006.

Stigningen i andelen af tilkendelser til personer med psykiske lidelser kan umiddelbart ikke forklares på baggrund af førtidspensionsreformen. I perioden før gennemførelsen af reformen skete der således også en stigning i andelen af

tilkendelser til personer med psykiske lidelser, som fra at udgøre 27 pct. i 1999 kom til at udgøre 32 pct. i 2001. Det indikerer, at der er tale om en mere generel udviklingstendens.

Derudover er der sket en generel stigning i antal personer, der er i psykiatrisk behandling. Tal fra Det Psykiatriske Centrale Forskningsregister viser, at der i perioden 2001 til 2005 har været en forøgelse på 16 pct. i antallet af personer, der har været i kontakt med det psykiatriske sygehusvæsen. Selv om den markante stigning i efterspørgslen efter psykiatrisk behandling formentlig kun i begrænset omfang kan forklares ud fra en reel stigning i forekomsten af psykiske lidelser – men også må antages at skyldes

holdnings- og adfærdssændringer samt ændret praksis vedrørende anvendelse af diagnose etc. – er det sandsynligt, at dette forhold spiller ind i forhold til tilkendelse af førtidspension.

Førtidspensionisters arbejdsindkomster

Det ser ud til, at førtidspensionister, der er tilkendt pension efter reformen, arbejder mindre end personer, der er tilkendt førtidspension efter den gamle ordning. Blandt de personer, som fik tilkendt førtidspension i årene lige før reformen, havde ca. 1.300 personer (ca. 9 pct. af samtlige tilkendelser i 2001) en supplerende arbejdsindkomst året efter tilkendelsen, mens det er tilfældet for under 900 personer (ca. 5 pct. af samtlige tilkendelser i 2004) efter reformens gennemførelse. Det svarer til et fald på over 30 pct. Desuden ses der en tendens til, at førtidspensionister på ny ordning, som arbejder, gennemsnitligt tjener mindre end førtidspensionister på gammel ordning.

Samlet indikerer det, at gruppen, der i dag overgår til førtidspension, har en relativt mindre restarbejdsevne end de, der fik tilkendt førtidspension før reformen, hvilket er helt i tråd med reformens intentioner.

Den beskæftigelsesrettede indsats

Der er samtidig tegn på, at kommunerne efter førtidspensionsreformen er blevet bedre til at sikre, at den enkeltes muligheder på arbejdsmarkedet er afprøvet forud for tilkendelsen af førtidspension. Således er andelen af førtidspensionister, der har deltaget i en beskæftigelsesrettet indsats forud for tilkendelse af førtidspension, steget fra godt 50 pct. i 2001 til ca. 70 pct. i 2006. Stigningen er betydelig – særligt når det tages i betragtning, at målsætningen ikke kan være, at alle førtidspensionister skal have delta-

get i en beskæftigelsesrettet indsats, da en sådan indsats vil være åbenbar formålsløs i en del sager (skønsmæssigt 20 pct. ifølge Ankestyrelsen). Der er imidlertid kun tale om en kvantitativ opgørelse af den beskæftigelsesrettede indsats, som ikke nødvendigvis siger noget om kvaliteten af denne indsats.

Desuden er der fortsat personer, som ikke får afprøvet deres arbejdsevne tilstrækkeligt, og dermed er der også et forbedringspotentiale. Analyser viser, at der er væsentlig forskel på, i hvor stort omfang kommunerne anvender beskæftigelsesrettede tiltag, og at personer med fx bevægeapparatsygdomme i højere grad deltager i beskæftigelsesrettede foranstaltninger forud for tilkendelse af førtidspension, end det er tilfældet for personer med psykiske lidelser. Ankestyrelsen har desuden vist, at de kommunale sagsbehandlere mangler viden om konkrete jobfunktioner på arbejdsmarkedet og dermed også mangler et vigtigt redskab i den beskæftigelsesrettede indsats.

Dækning af merudgifter ved den daglige livsførelse

Et element i førtidspensionsreformen var at forenkle ydelsesstrukturen, således at førtidspensionsydelsen kun skulle dække almindelige forsørgelsesudgifter. Servicelovens regler om dækning af merudgifter for voksne blev derfor udvidet til også at omfatte de nye førtidspensionister, som ikke længere fik mulighed for at søge om bistands- og plejetillæg, helbredstillæg eller personlige tillæg.

Tabel 5 viser, at det samlede antal modtagere af merudgiftsydelse fortsat ligger en smule under det skønnede i forbindelse med førtidspensionsreformen. Det vurderes, at en stor del af modtagerne af merudgiftsydelsen er insulinkrævende diabetikere.

Tabel 5. Skønnede og faktiske antal modtagere af merudgiftsydelser

	2003	2004	2005	2006
Skønnede antal nye førtidspensionister	6.400	19.000	31.000	42.300
Skønnede antal modtagere	1.600	4.800	7.800	10.600
Faktisk antal modtagere (helårsmodtagere)	1.500	2.200	5.600	10.100

* Angivet faktisk niveau for 2006 er det forventede niveau ifølge de foreløbige regnskabstal for 2006.

Kilde: Danmarks Statistik

I dag ydes merudgiftsydelsen efter faste satser på et ret højt startniveau (18.000 kr., 24.000 kr., 30.000 kr. osv. årligt). For en relativt stor andel af modtagerne af ydelsen medfører det formentligt

et stort spring mellem de sandsynliggjorte udgifter og den udbetalte merudgiftsydelse. Fx kan sandsynliggjorte merudgifter på lige over 6.000 kr. årligt udløse merudgiftsydelser på 18.000 kr.

årligt. Problemstillingen gør sig formentligt særligt gældende for gruppen af diabetikere. Der er derfor igangsat en undersøgelse af insulinkrævende diabetikers faktiske kost og kostudgifter.

Den supplerende arbejdsmarkedspension

I forbindelse med førtidspensionsreformen blev der indført en mulighed for, at alle førtidspensionister kunne indbetale bidrag til en supplerende arbejdsmarkedspension, der omdannes til en livsvarig pensionsret, når førtidspensionisten bliver folkepensionist. Førtidspensionister indbetaler selv 1/3 af det samlede bidrag på 4.900 kr. årligt (2007), mens staten betaler de resterende 2/3.

Ved indførelse af ordningen skønnede man, at der ville være 48.600 førtidspensionister tilmeldt ordningen i 2006. De faktiske tal viser, at der var knap 56.000 helårsindbetalere.

5. FLEKSJOB OG LEDIGHEDSYDELSE

Som led i reformen blev det præciseret, at visitation til fleksjob forudsætter, at det er konstateret, at arbejdsevnen er varigt nedsat. Desuden bortfaldt muligheden for at yde løntilskud med 1/3 af den mindste overenskomstmæssige timeløn på området. Ændringen signalerede, at fleksjobordningen er forbeholdt personer med væsentlige nedsættelser i arbejdsevnen.

Antallet af fuldtidspersoner ansat i fleksjob er siden 2001 øget fra 13.000 til over 41.000 i 2006. I samme periode er antallet af fleksjobvisiterede, der ikke er i fleksjob og dermed modtager ledighedsydelse, øget fra 1.400 fuldtidspersoner i 2001 til 12.700 i 2006. Heraf har en stor del aldrig haft et fleksjob. 30 pct. af de, der blev visiteret til fleksjob i 2005, havde således endnu ikke i 2006 fundet fleksjob. En del af forklaringen kan være, at personer, som har kunnet klare job på almindelige vilkår, har fået fleksjob, og at de dermed har fortrængt personer fra ordningens primære målgruppe over i ledighedsydelse.

Justeringen af fleksjobordningen

Som led i forhandlingerne om kommunernes økonomi 2005 aftalte regeringen og KL at belyse årsagerne til den kraftige vækst i fleksjobordningen og det høje ledighedsniveau for personer, der var visiteret til fleksjob samt at vurdere, om ordningen fungerede efter hensigten. Der blev

udarbejdet en rapport, som viste, at hovedproblemerne var usikker visitationspraksis og meget høj ledighed hos de fleksjobvisiterede. En praksisundersøgelse om fleksjob fra Ankestyrelsen bekræftede senere den usikre visitationspraksis.

Det var baggrunden for, at der i efteråret 2005 med forligspartierne bag førtidspensionsreformen blev indledt forhandlinger, som resulterede i en aftale af 7. februar 2006 om justering af fleksjobordningen. Aftalen havde bl.a. til formål at sikre, at ordningen altid anvendes i overensstemmelse med dens formål, og at andre muligheder for at fastholde personer på arbejdsmarkedet også blev prioriteret.

Aftalen betød, at der blev taget initiativer for at sikre, at:

- Visitationen i kommunerne bliver bedre.
- Ledigheden for visiterede til fleksjob nedbringes.
- Det offentlige tilskud til lønmodtagere tilpasses.

De fleste af ændringerne trådte i kraft den 1. juli 2006. De første tal tyder på, at væksten i antallet af visitationer til fleksjobordningen er bremset lidt op, selvom antallet af personer i fleksjob fortsat er stigende. Det hænger sammen med, at kommunerne har fået et yderligere økonomisk incitament til at overholde reglerne. Gør de ikke det, vil de få frataget refusionen i 3 år. Samtidig ser der ud til at være tegn på en stagnation i antallet af personer på ledighedsydelse. Der er således foretaget justeringer af fleksjobordningen, der søger at mindske tilgangen til ordningen.

6. FLEKSYDELSE

Fleksydelsesordningen blev indført som led i målsætningen om at sikre personer med nedsat arbejdsevne vilkår og rettigheder, der så vidt muligt svarer til personer i ordinær beskæftigelse. Formålet var at give personer, der er visiteret til fleksjob, mulighed for frivilligt at trække sig tilbage fra det 60. år på vilkår, der i væsentlig grad svarer til efterlønsordningen. Fleksydelsesordningen trådte i kraft den 1. juli 2001. Tabel 6 viser, at det faktiske antal helårspersoner på fleksydelse i årene 2002-2006 klart har oversteget forventningerne.

Tabel 6. Forventede og faktiske antal helårspersoner på fleksydelse. 2002-2006.

	Skønnet antal helårspersoner	Faktisk antal helårspersoner
2002	160	125
2003	210	325
2004	280	705
2005	-	1.240
2006	-	2.045

Kilde: Regnskabstal og Arbejdsdirektoratets beregninger.

7. FORMIDLINGSENHEDER

Som led i reformen blev der oprettet en række formidlingsenheder med henblik på at styrke formidlingsindsatsen for personer med nedsat arbejdsevne.

Formidlingsenhederne har ifølge en evaluering foretaget af CABI opnået gode resultater i forhold til kerneydelser som formidling af fleksjob og virksomhedspraktik. I formidlingsenhederne har der været stor opmærksomhed på at skabe det bedste match til fleksjobvisiterede og dermed bæredygtige fleksjob. Ligeledes har der i formidlingsenhederne været tæt dialog med personerne på ledighedsydelse om at styrke den resterende arbejdsevne, herunder deltagelse i relevante kommunale tilbud.

De erfaringer, som undervejs er indhøstet, drager de nye jobcentre nu nytte af, da de fleste formidlingsenheder er integreret i jobcentrene.

8. VIRKSOMHEDERNES OG ARBEJDSMARKEDETS PARTERS ENGAGEMENT

Forventningerne ved indgåelsen af aftalen om førtidspensionsreform og det rummelige arbejdsmarked var, at den personkreds, der efter de tidligere regler kunne få tilbud om fleksjob med 1/3 løntilskud, fremover som hovedregel skulle ansættes i job på normale vilkår, herunder efter overenskomstens sociale kapitler, dvs. uformelle eller aftalebaserede skånejob.

Der gøres kun i ringe grad brug af aftalebaserede og uformelle skånejobs, og førtidspensionsreformen har ikke resulteret i en øget brug af disse ordninger. Virksomhedernes brug af aftalebaserede skånejob er faldet fra 4 til 2 procentpoint siden 1998, mens der er sket en lille stigning fra 9 til 11 procentpoint i antallet af uformelle skånejobs fra 1998 til 2004. Der er en tendens til, at uformelle skånejob kun anvendes i

tilfælde, hvor arbejdsevnenedsættelsen er relativt lille, ligesom der er en tendens til, at aftalebaserede skånejob kun bruges i fastholdelsessager.

Fleksjobordningen er indarbejdet i mange overenskomsters sociale kapitler og har i et vist omfang fortrængt aftalebaserede skånejob, fordi den på mange måder er økonomisk mere attraktiv for såvel medarbejdere som virksomheder. Forventningerne ses derfor ikke at være indfriet. Det må imidlertid forventes, at de skærpede dokumentationskrav som følge af fleksjobaftalen også vil kunne medvirke til en øget brug af de aftalebaserede skånejob.

9. SAMLET OM UDVIKLINGEN PÅ FØRTIDSPENSIONSSOMRÅDET OG DET RUMMELIGE ARBEJDSMARKED

Forsørgelsesgrundlag før førtidspension og før visitation til fleksjob

I perioden 2001-2006 ses der store forskydninger i antallet af personer på de forskellige offentlige forsørgelsesordninger. Der er en tendens til, at færre modtager kontanthjælp og deltager i revalidering, mens langt flere visiteres til fleksjob.

Vejen til førtidspension

En sammenligning af afgangsmønstret i perioden før førtidspensionsreformen med perioden efter reformen giver følgende hovedresultater:

- Relativt færre kommer direkte fra sygedagpenge og beskæftigelse til førtidspension.
- Relativt flere har været i revalidering og fleksjob lige inden førtidspensioneringen.
- Siden 2003 går relativt flere direkte fra ledighedsydelse til førtidspension.

Vejen til fleksjob og ledighedsydelse

Sammenlignes perioden før førtidspensionsreformen med perioden efter giver det følgende hovedresultater:

- Relativt færre kommer fra beskæftigelse til fleksjob, dog er det fortsat over en femtedel af dem, som starter i fleksjob, der kommer direkte fra beskæftigelse.
- Fra 2004 kommer relativt færre fra sygedagpenge til fleksjob.
- Flere revalidender, sygedagpengemodtagere og selvforsørgende går på ledighedsydelse.
- Samlet visiteres relativt flere sygedagpengemodtagere til fleksjobordningen.

Førtidspensionsreformens virkning over for målgruppen

Et væsentligt formål med førtidspensionsreformen var, at så få som muligt skulle overgå til passiv forsørgelse i form af førtidspension, og at flest muligt skulle tilbage på arbejdsmarkedet, enten på ordinære eller særlige vilkår. Det er derfor centralt at se på, hvordan reformen har påvirket de grupper, som førtidspensionisterne typisk kommer fra – nemlig langvarige sygedagpengemodtagere og kontanthjælpsmodtagere.

I analysen sammenlignes langvarige modtagere af sygedagpenge/kontanthjælp i 2000 med langvarige modtagere af sygedagpenge/kontanthjælp i 2003, og det undersøges, hvilke offentlige ydelser mv. personerne har modtaget i de efterfølgende godt to år.

De langvarige sygedagpengemodtagere

Langvarige sygedagpengemodtagere kommer noget mindre på førtidspension efter reformen og forbliver i mindre grad på sygedagpenge. Til gengæld kommer de oftere på ledighedsydelse og fleksjob og mindre i ordinær beskæftigelse. Der er efter reformen primært sket ændringer i indsatsen for danskere og andre med vestlig baggrund. Langvarige sygedagpengemodtagere med ikke-vestlig baggrund modtager oftere førtidspension efter reformen, og de kommer mindre i arbejde og mere på kontanthjælp.

De langvarige kontanthjælpsmodtagere

Førtidspensionsreformen har kun i meget begrænset omfang påvirket indsatsen for langvarige kontanthjælpsmodtagere, som har andre problemer end ledighed. Der er stort set ikke forskel på, i hvilket omfang langvarige kontanthjælpsmodtager i henholdsvis 2000 og 2003 modtager førtidspension i en efterfølgende periode på godt to år. Der er sket et mindre fald i gruppens gennemsnitlige periode i fleksjob.

10. NYE RAMMEBETINGELSER FOR BESKÆFTIGELSESSINDSATSEN

Der er på det seneste vedtaget en række initiativer, der på forskellig måde skaber nye rammebetingelser for den fremtidige indsats i forhold til personer med en nedsat arbejdsevne. For det første kan justeringen af fleksjobordningen forventes at have en positiv effekt på kommunernes visitationspraksis i sager om fleksjob.

For det andet er AF og den beskæftigelsesrettede indsats i kommunerne flyttet sammen i fælles jobcentre som led i kommunalreformen, således at der nu er én indgang til beskæftigelsessystemet. Målet er at understøtte, at den enkelte borger kommer hurtigst muligt direkte i job, og at ressourcerne målrettes de, der har behov for hjælp. De større kommuner og jobcentre kan betyde en øget professionalisering af sagsbehandlingen.

Endelig, for det tredje, har man på beskæftigelsesområdet vedtaget *En ny chance til alle*, der betyder, at passive kontanthjælpsmodtagere skal genvurderes, dvs. at bunken af kontanthjælpsmodtagere vendes. Personer, der midlertidigt ikke kan deltage i beskæftigelse og aktivering, vil ikke blive omfattet, men forbliver i målgruppen. Der er desuden indført nye regler om gentagen aktivering, sygeopfølgning for kontanthjælpsmodtagere, og refusionsreglerne er ændret, således at staten refunderer 65 pct. under aktive perioder, men kun 35 pct. under passive perioder.

Det er endnu for tidligt at vurdere betydningen af disse ændringer, men øget fokus på kontanthjælpsmodtagerne, gentagen aktivering m.v. vil også føre til, at en del af kontanthjælpsmodtagerne vil ende med at få tilkendt førtidspension.

11. DILEMMAER

På baggrund af analyserne af førtidspensionsområdet og det rummelige arbejdsmarked kan der peges på en række dilemmaer.

Flere på varige ydelser

De økonomiske konjunkturer har været gode i de senere år, og ledigheden er nu på et historisk lavt niveau. Alligevel er den samlede tilgang til førtidspension, fleksjob og ledighedsydelse steget markant – og væsentligt mere end ventet.

De samlede udgifter til fleksjob, ledighedsydelse og ny førtidspension ligger i 2006 ca. 5,5 mia. kr. højere end skønnet ved reformens vedtagelse. Dertil kommer udgifter på 0,6 mia. kr. til personer, der efter reformens ikrafttræden er tilkendt førtidspension efter de gamle regler. Den øgede overgang til varige ydelser modsvares ikke af et tilsvarende fald i antallet af sygedagpengemodtagere og langvarige kontanthjælpsmodtagere.

Der har været og er fortsat en betydelig overgang fra ordinær beskæftigelse til fleksjob. Dette medfører formentlig en vis fortrængning af ikke-støttede job på skånevilkår. Der er taget skridt til at stramme visitationen til fleksjobordningen, men uanset om tilgangen til ordningen bremses, vil der fremover være langt flere på ordningen end forudsat, og ordningen vil derfor lægge beslag på store offentlige udgifter.

Bestræbelserne på at sikre mere rummelighed på arbejdsmarkedet, herunder førtidspensionsreformen, har ikke givet anledning til så stort et fald i antallet af førtidspensionstilkendelser, som skønnet ved reformens vedtagelse, og niveauet svarer i dag til niveauet i 2001. Den videre udvikling på førtidspensions- og fleksjobområdet har væsentlig betydning for de offentlige finanser fremover. Det skal sikres, at det kun er personer med behov, der visiteres til varige ydelser eller varige tilskudsjob.

Psykelige lidelser

Antallet af personer, der får tilkendt førtidspension på grund af psykiske lidelser, er øget betydeligt, og det ser ud til, at de positive effekter af førtidspensionsreformen kun i begrænset omfang er slået igennem for personer med psykiske lidelser.

Der kan stilles spørgsmålstegn ved, om førtidspension er den rigtige løsning for så stort et antal personer med psykiske lidelser. Førtidspension er en varig og passiv ydelse, som kan risikere at føre til yderligere isolation, mangel på livsindhold og aktiviteter. Førtidspension kan på den måde medvirke til at fastholde den psykiske lidelse eller gøre konsekvenserne værre.

Unge førtidspensionister

Efter gennemførelsen af førtidspensionsreformen er der fortsat relativt mange unge, der tilkendes førtidspension, og det sker i stigende grad på grund af psykiske lidelser. Et langvarigt

fravær fra arbejdsmarkedet kan have personlige omkostninger i form af manglende integration i det omgivende samfund og mindske i sig selv muligheden for at vende tilbage til arbejdsmarkedet.

Det er derfor vigtigt at fastholde et fokus på, at personer, der tilkendes førtidspension i en ung alder, vedvarende opfylder betingelserne for førtidspension. Der udvikles hele tiden ny medicin, og forbedrede behandlingsmetoder kan betyde, at lidelser, der tidligere blev betragtet som varige, kan helbredes eller være af mindre betydning i forhold til en fremtid på arbejdsmarkedet. Det skal sikres, at det kun er personer med varige og væsentlige begrænsninger i arbejdsevnen, der er på førtidspension.

Den beskæftigelsesrettede indsats

Uanset stigningen i kommunernes samlede anvendelse af beskæftigelsesrettede foranstaltninger er der fortsat personer, som ikke får afprøvet deres arbejdsevne forud for tilkendelsen af førtidspension. I godt 20 pct. af sagerne på førtidspensionsområdet er dokumentationsgrundlaget ikke i orden, bl.a. fordi den beskæftigelsesrettede indsats i en del tilfælde ikke er individuelt tilpasset.

Der er desuden stor forskel på, i hvor stort et omfang kommunerne iværksætter en beskæftigelsesrettet indsats. Relativt færre personer med psykiske lidelser end med fx bevægeapparat-sygdomme deltager i beskæftigelsesrettede foranstaltninger. Vi mangler viden om, hvordan personer med psykiske lidelser håndteres i den beskæftigelsesrettede indsats, og om det offentlige system er ordentligt gearret til disse personer.

Det videre forløb

Regeringen vil inden sommerferien 2007 invitere partierne bag aftalen om førtidspensionsreformen og det rummelige arbejdsmarked til en drøftelse af behov og muligheder for en videreudvikling på området.

Hermed slutter redegørelsen.

97. møde

Tirsdag den 29. maj 2007 kl. 12.00

Dagsorden

1) Spørgsmål til ministrene.

(Spørgetimen).

2) Fortsættelse af forespørgsel nr. F 44 [afstemning]:

Forespørgsel til transport- og energiministeren [om energipolitik].

Af Lars Christian Lilleholt (V), Kim Mortensen (S), Tina Petersen (DF), Per Ørum Jørgensen (KF), Martin Lidegaard (RV), Anne Grete Holmsgaard (SF) og Per Clausen (EL).

(Forespørgslen anmeldt 26/4 2007. Fremme af forespørgslen vedtaget 2/5 2007. Første del af forespørgslen (forhandlingen) 25/5 2007. Forslag til vedtagelse nr. V 78 af Per Clausen (EL)).

3) Tredje behandling af lovforslag nr. L 135:

Forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om tilbageholdelse af stofmisbrugere i behandling. (Forbedret indsats for udsatte børn og unge samt tilbageholdelse af gravide stofmisbrugere i behandling m.v.).

Af socialministeren (Eva Kjer Hansen).

(Fremsat 31/1 2007. Første behandling 23/2 2007. Betænkning 10/5 2007. Anden behandling 24/5 2007).

4) Tredje behandling af lovforslag nr. L 136:

Forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. (Tilsyn på plejehjem og i plejeboliger m.v.).

Af socialministeren (Eva Kjer Hansen).

(Fremsat 31/1 2007. Første behandling 23/2 2007. Betænkning 26/4 2007. Anden behandling 24/5 2007).

5) Tredje behandling af lovforslag nr. L 151:

Forslag til lov om ændring af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. (Pligt til at genvurdere hjælpen til personer, som udsættes af beboelseslejemål).

Af socialministeren (Eva Kjer Hansen).

(Fremsat 7/2 2007. Første behandling 23/2 2007. Betænkning 26/4 2007. Anden behandling 24/5 2007).

6) Tredje behandling af lovforslag nr. L 181:

Forslag til lov om ændring af lov om social service. (Styrkelse af ungdomssanktionen og undersøgelse af person og opholdsrum på sikrede institutioner).

Af socialministeren (Eva Kjer Hansen).

(Fremsat 14/3 2007. Første behandling 11/4 2007. Betænkning 3/5 2007. Anden behandling 24/5 2007).

7) Tredje behandling af lovforslag nr. L 192:

Forslag til lov om ændring af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. (Diæter m.v. til medlemmer af ældreråd).

Af socialministeren (Eva Kjer Hansen).

(Fremsat 21/3 2007. Første behandling 29/3 2007. Betænkning 3/5 2007. Anden behandling 24/5 2007).

8) Tredje behandling af lovforslag nr. L 193:

Forslag til lov om ændring af lov om almene boliger m.v. og lov om friplejeboliger. (Opgørelse af Landsbyggefondens medfinansiering af nybyggeri m.v.).

Af socialministeren (Eva Kjer Hansen).

(Fremsat 28/3 2007. Første behandling 11/4 2007. Betænkning 10/5 2007. Anden behandling 24/5 2007).

9) Tredje behandling af lovforslag nr. L 207:

Forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

Af integrationsministeren (Rikke Hvilshøj).

(Fremsat 12/4 2007. Første behandling 26/4 2007. Betænkning 10/5 2007. Anden behandling 24/5 2007).

10) Tredje behandling af lovforslag nr. L 189:

Forslag til lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. (Dagtilbud i frie grundskoler).

Af undervisningsministeren (Bertel Haarder).

(Fremsat 14/3 2007. Første behandling 30/3 2007. Betænkning 8/5 2007. Anden behandling 22/5 2007).

11) Tredje behandling af lovforslag nr. L 168:

Forslag til lov om ændring af lov om kommunernes styrelse, lov om regioner og om nedlægelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab og lov om statsautoriserede og registrerede revisorer. (Øgede krav til den kommunale og regionale revisions sagkundskab og uafhængighed, ophævelse af den særlige revisionsordning i Københavns Kommune, offentliggørelse af vederlag m.v.).

Af indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen).

(Fremsat 28/2 2007. Første behandling 27/3 2007. Betænkning 10/5 2007. Anden behandling 22/5 2007).

12) Tredje behandling af lovforslag nr. L 169:

Forslag til lov om ændring af sundhedsloven. (Tilbageholdelse af gravide alkoholmisbrugere i behandling).

Af indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen).

(Fremsat 28/2 2007. Første behandling 27/3 2007. Betænkning 9/5 2007. Anden behandling 22/5 2007).

13) Tredje behandling af lovforslag nr. L 191:

Forslag til lov om røgfri miljøer.

Af indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen).

(Fremsat 21/3 2007. Første behandling 11/4 2007. Betænkning 16/5 2007. Anden behandling 22/5 2007).

14) Tredje behandling af lovforslag nr. L 124:

Forslag til lov om tilskud til Grønlands hjemmestyre for 2008 og 2009.

Af finansministeren (Thor Pedersen).

(Fremsat 31/1 2007. Første behandling 21/3 2007. Betænkning 17/4 2007. Anden behandling 15/5 2007).

15) Tredje behandling af lovforslag nr. L 186:

Forslag til lov om ændring af lov om offentlige betalinger m.v. (Private udbetaleres anvendelse af Nemkontoregisteret).

Af finansministeren (Thor Pedersen).

(Fremsat 14/3 2007. Første behandling 29/3 2007. Betænkning 3/5 2007. Anden behandling 15/5 2007).

16) Tredje behandling af lovforslag nr. L 199: Forslag til lov om ændring af lov om finansiel virksomhed og forskellige andre love. (Særligt dækkede obligationer).

Af økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen).

(Fremsat 28/3 2007. Første behandling 10/4 2007. Betænkning 22/5 2007. Anden behandling 24/5 2007).

17) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 166:

Forslag til folketingsbeslutning i henhold til grundlovens § 47 med hensyn til statsregnskab for finansåret 2005.

(Fremsat 16/5 2007 i betænkning fra Finansudvalget. Første behandling 22/5 2007).

18) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 146:

Forslag til folketingsbeslutning om bekæmpelse af søers skuldersår.

Af Ole Glahn (RV), Kirsten Brosbøl (S), Christian H. Hansen (DF), Kristen Touborg (SF) og Per Clausen (EL).

(Fremsat 30/3 2007. Første behandling 10/5 2007. Betænkning 28/5 2007).

19) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 87:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et ekspertudvalg, der skal analysere brugerbetalingen på sundhedsområdet med henblik på en omlægning.

Af Charlotte Fischer (RV) m.fl.

(Fremsat 6/2 2007. Første behandling 24/4 2007. Betænkning 16/5 2007).

20) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 148:

Forslag til folketingsbeslutning om at give kommunerne mulighed for at gennemføre en aktiv boligpolitik, der kan sikre boliger til grupper med lav- og mellemindkomster.

Af Bjarne Laustsen (S) og Lissa Mathiasen (S). (Fremsat 10/4 2007. Første behandling 10/5 2007. Betænkning 24/5 2007).

21) Anden (sidste) behandling af lovforslagsforslag nr. B 152:

Forslag til folketingsbeslutning om forbedring af lejeretsstilling i forbindelse med usunde lejligheder, f.eks. som følge af skimmelsvamp og lign.

Af Lissa Mathiasen (S) og Bjarne Laustsen (S).
(Fremsat 12/4 2007. Første behandling 16/5 2007. Betænkning 24/5 2007).

22) Anden behandling af lovforslag nr. L 177:

Forslag til lov om ændring af byggeloven, lov om almene boliger m.v. og lov om bygnings- og boligregistrering. (Byggeskadeforsikring m.v.). Af økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen).

(Fremsat 14/3 2007. Første behandling 10/4 2007. Betænkning 24/5 2007).

23) Anden behandling af lovforslag nr. L 178:

Forslag til lov om ændring af lov om finansiel virksomhed og forskellige andre love. (Gennemførelse af direktivet om genforsikringsvirksomhed, opgørelse af individuelle solvensbehov, aftaler om bonus og udbetaling af et målselskabs midler i forbindelse med overtagelsestilbud, retningslinjer for incitamentsaf lønning, oprettelse af Penge- og Pensionspanelet, præcisering af Finanstilsynets tilsynsmæssige uafhængighed m.v.).

Af økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen).
(Fremsat 14/3 2007. Første behandling 10/4 2007. Betænkning 15/5 2007).

24) Anden behandling af lovforslag nr. L 164:

Forslag til lov om ændring af lov om Danmarks tiltrædelse af Schengenkonventionen. (Gennemførelse af rådsafgørelse og forordning om oprettelse, drift og brug af anden generation af Schengeninformationssystemet (SIS II)).

Af justitsministeren (Lene Espersen).
(Fremsat 28/2 2007. Første behandling 22/3 2007. Betænkning 3/5 2007).

25) Anden behandling af lovforslag nr. L 100:

Forslag til arvelov.

Af justitsministeren (Lene Espersen).
(Fremsat 6/12 2006. Første behandling 11/1 2007. Betænkning 10/5 2007).

26) Anden behandling af lovforslag nr. L 101:

Forslag til lov om ændring af forsikringsaftaleloven og forskellige andre love. (Begunstigelser i forsikringsordninger og ændringer som følge af arveloven m.v.).

Af justitsministeren (Lene Espersen).
(Fremsat 6/12 2006. Første behandling 11/1 2007. Betænkning 10/5 2007).

27) Anden behandling af lovforslag nr. L 163:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven. (Revision af regler om advokaters virksomhed). Af justitsministeren (Lene Espersen).
(Fremsat 28/2 2007. Første behandling 22/3 2007. Betænkning 10/5 2007).

28) Anden behandling af lovforslag nr. L 180:

Forslag til lov om ændring af færdselsloven. (Alkoholkoncentration i udåndingsluft, nulgrænse for euforiserende stoffer m.v.).

Af justitsministeren (Lene Espersen).
(Fremsat 14/3 2007. Første behandling 29/3 2007. Betænkning 10/5 2007).

29) Anden behandling af lovforslag nr. L 201:

Forslag til lov om ændring af lov om euforiserende stoffer, straffeloven, lov om fuldbyrdelse af straf m.v. og retsplejeloven. (Højere bøder i narkosager og kriminalisering af at besidde mobiltelefoner i fængsler m.v.).

Af justitsministeren (Lene Espersen).
(Fremsat 28/3 2007. Første behandling 18/4 2007. Betænkning 15/5 2007).

30) Anden behandling af lovforslag nr. L 202:

Forslag til lov om hold af heste.

Af justitsministeren (Lene Espersen).
(Fremsat 28/3 2007. Første behandling 18/4 2007. Betænkning 24/5 2007).

31) Anden behandling af lovforslag nr. L 162:

Forslag til lov om ændring af lov om forbud mod tv-overvågning m.v. og lov om behandling af personoplysninger. (Udvidelse af adgangen til tv-overvågning og styrkelse af retsbeskyttelsen ved behandling af personoplysninger i forbindelse med tv-overvågning).

Af justitsministeren (Lene Espersen).
(Fremsat 28/2 2007. Første behandling 22/3 2007. Betænkning 24/5 2007).

32) Anden behandling af lovforslag nr. L 215: Forslag til lov om ændring af dyreværnsloven. (Klippekortordning for dyretransporter, strafskærpe og egenkontrol i besætninger). Af justitsministeren (Lene Espersen). (Fremsat 25/4 2007. Første behandling 2/5 2007. Betænkning 23/5 2007).

33) Anden behandling af lovforslag nr. L 203: Forslag til lov om ændring af lov for Færøerne om rettens pleje. (Massemediernes kildebeskyttelse, børnesagkyndige dommere og udenlandske advokater på Færøerne m.v.). Af justitsministeren (Lene Espersen). (Fremsat 28/3 2007. Første behandling 18/4 2007. Betænkning 8/5 2007).

34) Anden behandling af lovforslag nr. L 197: Forslag til lov om ændring af udlændingeloven og lov om ægteskabs indgåelse og opløsning. (Bekæmpelse af menneskehandel og samkøring af oplysninger om evakuerede m.v.). Af integrationsministeren (Rikke Hvilshøj). (Fremsat 28/3 2007. Første behandling 17/4 2007. Betænkning 24/5 2007).

35) Anden behandling af lovforslag nr. L 198: Forslag til lov om ændring af udlændingeloven. (Styrkelse af indsatsen mod misbrug af au pairordningen). Af integrationsministeren (Rikke Hvilshøj). (Fremsat 28/3 2007. Første behandling 17/4 2007. Betænkning 10/5 2007).

36) Anden behandling af lovforslag nr. L 208: Forslag til lov om ændring af lov om statens uddannelsesstøtte (SU-loven). (Udlandsstipendium). Af undervisningsministeren (Bertel Haarder). (Fremsat 12/4 2007. Første behandling 27/4 2007. Betænkning 2/6 2007).

37) Anden behandling af lovforslag nr. L 209: Forslag til lov om ændring af lov om betaling for visse uddannelsesaktiviteter i forbindelse med lov om en aktiv beskæftigelsesindsats m.m. (Andre aktørers inddragelse i beskæftigelsesindsatsen). Af undervisningsministeren (Bertel Haarder). (Fremsat 12/4 2007. Første behandling 27/4 2007. Betænkning 15/5 2007).

38) Anden behandling af lovforslag nr. L 188: Forslag til lov om professionshøjskoler for videregående uddannelser. Af undervisningsministeren (Bertel Haarder). (Fremsat 14/3 2007. Første behandling 30/3 2007. Betænkning 22/5 2007).

39) Anden behandling af lovforslag nr. L 160: Forslag til lov om ændring af lov om menighedsråd, lov om valg til menighedsråd og lov om folkekirkens økonomi. (Menighedsrådets sammensætning, loyalitetskrav til valgte menighedsrådsmedlemmer og bindende stiftsbidrag m.v.). Af kirkeministeren (Bertel Haarder). (Fremsat 22/2 2007. Første behandling 13/3 2007. Betænkning 23/5 2007).

40) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 150: Forslag til folketingsbeslutning om etablering af neutrale begravelsespladser. Af Karen J. Klint (S), Bente Dahl (RV), Pernille Vigsø Bagge (SF), Jørgen Arbo-Bæhr (EL) m.fl. (Fremsat 10/4 2007).

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Formanden for Erhvervsudvalget har meddelt mig, at udvalget i henhold til forretningsordenens § 12, stk. 4, har optaget lovforslaget om finansiel virksomhed og forskellige andre love (lovforslag nr. L 199) til fornyet udvalgsbehandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene.

Spørgetimen

Formanden:

Til at besvare spørgsmål i spørgetimen i dag har statsministeren udpeget kulturministeren, undervisningsministeren og kirkeministeren.

Til kulturministeren er anmeldt følgende spørgere:

Karin Nødgaard (DF)

Ønsker flere at tilmelde sig som spørgere til kulturministeren? (*Ophold*). Det er ikke tilfældet. Til undervisningsministeren er anmeldt følgende spørgere:

Pernille Frahm (SF)

Martin Henriksen (DF)

Ønsker flere at tilmelde sig som spørgere til undervisningsministeren? (*Ophold*). Det er ikke tilfældet.

Til kirkeministeren er anmeldt følgende spørgere:

Bente Dahl (RV)

Ønsker flere at tilmelde sig som spørgere til kirkeministeren? (*Ophold*). Det er ikke tilfældet. Så tager vi fat på spørgetimen i den rækkefølge, som jeg her har annonceret. Fru Karin Nødgaard er først med spørgsmål til kulturministeren.

Spm. nr. US 142

Karin Nødgaard (DF):

Det har jo været nogle hektiske dage i forbindelse med det her dopingspøgelser, der har huseret. Det er jo nok ikke nyt med doping. Men jeg kunne godt tænke mig i dag at høre, hvorledes ministeren forholder sig til, at der kommer så meget ulovligt stof ind i Danmark, som det har vist sig, at der gør.

Jeg ved, at ministeren er meget optaget af spørgsmålet om doping og tager skarp afstand fra alt, hvad der har med dopingmisbrug at gøre, og det har jeg stor respekt for og også for, at ministeren har lagt et stort arbejde i det internationalt på det her område.

Jeg kunne godt tænke mig at høre, om ministeren kunne forestille sig, at vi nu i lyset af alt det, der er kommet frem nationalt de seneste dage, ville overveje, om vi skulle afsætte nogle yderligere ressourcer til Anti Doping Danmark, således at man her får mulighed for at lave nogle flere test. For det er jo ikke ukendt, og vi ved, at de fleste test faktisk bliver lavet blandt elitesportsfolk, men at de fleste positive test faktisk er udeomkring i breddeidrætten, i motionscentrene. Så det ville jeg gerne høre ministerens kommentar til.

Kulturministeren (Brian Mikkelsen):

Tak for et meget relevant og meget godt spørgsmål. Det er klart, at Bjarne Riis' tilståelse i freddags af, at han var dopet fra 1993 til 1998, jo har bragt spotlight og eksponering på et område, hvor alle har haft en mistanke om, at der skulle være nogle problemer, men hvor der ikke har været en reel vished. Og den lavine af tilståelser, der var i slutningen af sidste uge, har jo vist, at vi havde at gøre med en slags epo-generation i 1990'erne, som, i hvert fald for en stor dels vedkommende, dopede sig, og som snød konkurrenterne og den omverden, som så på cykelsporten.

Der vil stadig væk være dopingmisbrugere også i fremtiden, fordi der stadig væk vil være udøvere, der af økonomiske årsager, sociale årsager, eller fordi de har en dårlig moral, vil bruge doping. Men vi skal som samfund gøre alt, hvad vi kan, for at få doping ud af sporten, fordi vi vil bevare renheden i sporten, og de unge mennesker og de børn, vi sender ind i idrætsklubberne, skal ikke mødes af sprøjter, medicin og læger, men af træning og træning og disciplin og disciplin.

Så derfor er jeg meget opmærksom på det, som spørgeren spørger om, nemlig: Hvad kan vi ellers gøre? Jeg synes, vi gør en stor indsats i dag med Anti Doping Danmark. Vi har en utrolig god placering nationalt og internationalt – folk kigger tit til Danmark, når man ser på, hvad man kan gøre. Men jeg er også i snak med Anti Doping Danmark om, hvad man kan gøre for at fokusere på den del af dopingmisbruget, som handler om motionsidrætten, som spørgeren omtalte.

Det er rigtigt, at man meget ofte rammer eliteidrætten – og der er desværre også nogle få tilfælde – men der foregår sandsynligvis mange tilfælde af misbrug i motionsidrætten, det viser undersøgelser. Så derfor har jeg en snak med Anti Doping Danmark om, hvad man kan gøre for at intensivere den indsats over for motionsidrætten.

Karin Nødgaard (DF):

Jamen jeg anerkender også, at man gør et stort arbejde. Det er fint, men det er åbenbart ikke stort nok. Der skal ske noget mere, for at vi kommer det her til livs, fordi som ministeren også siger, så er det jo vigtigt, hvilke signaler vi sender til børn og unge. Vi står i et samfund i dag med livsstilssygdomme, hvor børn og unge mere end nogen sinde har behov for at dyrke motion. Det

skal de kunne gøre på et godt grundlag. De skal kunne komme til centrene, idrætsklubberne osv. uden at blive konfronteret med ulovlige stoffer og kanyler, som også ministeren var inde på.

Vi ved også, at selve idrætsbilledet har ændret sig de senere år. Fra at man har været medlem af idrætsforeninger, ser vi nu en mere individuelt præget form for at dyrke idræt. Og det er også her, jeg gerne vil have, at vi ligesom skal tage fat. Kunne ministeren forestille sig, at man også med Sundhedsministeriet – de to ministerier sammen – laver et eller andet tiltag og øger kampagner osv., og også tager nogle nye tiltag, som vi ikke har set hidtil, for at komme det her til livs?

Kl. 12.05

Kulturministeren (Brian Mikkelsen):

Der er ikke nogen tvivl om, at vi skal tænke utraditionelt, som spørgeren er inde på, og derfor har vi også lavet en hel del undervisningsmateriale til børn og unge i skolerne og de forskellige uddannelsesinstitutioner, for at fortælle dem om de negative konsekvenser ved at bruge doping.

Meget ofte er det jo hjertemedicin, nyremedicin, som man kan dø af at bruge. Og vi har desværre set tilfælde af, at nogle er blevet meget syge af det, og i andre lande er nogle simpelt hen døde af at bruge dopingmedikamenter. Så alene af sundhedsmæssige årsager skal vi gøre det. Vi skal gøre det for at holde idrætten ren, for at sende de gode eksempler.

Jeg er også i en dialog med sundhedsministeren om, hvad man kan gøre på det sundhedsfaglige område, for det er også en sundhedsudfordring, vi her taler om, og ikke bare en idrætslig, kulturel udfordring. Så derfor er det også vigtigt, at Sundhedsministeriet bliver involveret, og det er de også i noget af Anti Doping Danmarks arbejde, og det håber jeg på vil kunne resultere i, at vi kan lave en samlet indsats på området på et snarligt tidspunkt.

Karin Nødgaard (DF):

Det synes jeg lyder positivt, for det er også den vej, Dansk Folkeparti gerne vil gå, altså at vi netop tager det og ser det som et bredt spørgsmål om det at få kombineret idrætspolitikken med sundhedspolitikken, så det ser vi frem til.

Men jeg synes måske godt, at ministeren i dag kunne komme lidt nærmere ind på, hvilke tiltag det er, man har drøftet med Sundhedsministeriet, og også, som ministeren var inde på lidt tidli-

gere i en sine besvarelser, hvad det egentlig er, man har drøftet med Anti Doping Danmark. Er det sådan bare lidt løs snak, eller er der noget konkret på bordet, som vi øvrige partier i Folketinget kan begynde at forholde os til?

Kulturministeren (Brian Mikkelsen):

Der kommer til at ske en forøget indsats på området, fordi vi kan se, der er en udfordring inden for motionsidrætten, og der skal vi ikke mindst af sundhedsmæssige årsager tage fat, og vi skal også sørge for, at man kan tage ind i et motionscenter uden at risikere at møde ulovlige medikamenter, sprøjter, piller osv., som ligger og flyder rundt omkring, for vi kan se, der i hvert fald er nogle, der bruger doping og ulovlige medikamenter også i motionsidrætten. Så der vil ske en øget indsats på området.

Formanden:

Så er det fru Karin Nødgaard for et sidste spørgsmål.

Karin Nødgaard (DF):

At Bjarne Riis står frem og melder ud, kommer nok ikke bag på så mange mennesker, for hvorfor skulle han have nogle helt unaturlige kræfter i forhold til alle andre, som jo også var dopet i sin tid? Det er en ting. Jeg synes, vi skal se fremad. Vi skal se fremad på, hvordan vi nu får en ren sport, og hvordan vi får gode muligheder for børn og unge for at dyrke idræt både på motionsplan og på eliteplan.

Jeg kunne godt tænke mig at høre: Da vi nu ved, at mange søger motionscentre – også børn og unge, ikke kun voksne, hvor man tidligere har set, at de store dopingproblemer har været blandt mænd mellem 20 og 25 år – så kan ministeren måske her komme lidt ind på, hvad han har tænkt sig i forhold til motionscentre? Hvilke former for sanktionspolitik kunne man begynde at praktisere i forhold til motionscentre, så man kunne komme alt det her til livs?

Kulturministeren (Brian Mikkelsen):

Med motionscentre som eksempel er der sket det, at Anti Doping Danmark har lavet en aftale med en hel del motionscentre. For øvrigt som det eneste sted i verden udover vi dopingkontrol i frivillige, kommercielle motions- og fitnesscentre og også i de foreningsbaserede motionscentre. Så det er et kæmpe skridt på vejen.

Hvis vi skal have alle med, er der forskellige muligheder, som vi arbejder med. Man kan en-

ten arbejde med en certificeringsmodel, hvor man simpelt hen som fitnesscenter skal have certifikat på, at man har et antidopingprogram, eller man kan have en autorisationsordning, som betyder, at man kun får en autorisationstilladelse, hvis man har et antidopingprogram, og så kan man forsætte som den tredje mulighed med den frivillige ordning, man har i dag.

Det er det, vi prøver at snakke både med branchen og med andre aktører om, altså hvad man kan gøre. For der er ikke nogen tvivl om, som spørgeren helt rigtigt er inde på, at der er brug for en skærpet indsats på området.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Formanden:

Tak til kulturministeren. Så er der spørgsmål til undervisningsministeren. Det første er fra fru Pernille Frahm.

Spm. nr. US 143

Pernille Frahm (SF):

Nu har der jo desværre virkelig udviklet sig kaos ude i folkeskolen, efter at de nye prøver ikke rigtig fungerede, og it'en brød ned, og når lærerne forsøgte at komme i kontakt med ministeriet for at finde ud af, hvad man skulle stille op, så var der ingen mulighed for at nå igennem.

Jeg ville gerne høre ministeren om, hvilke erfaringer der nu er gjort med hensyn til, hvor hurtigt man skal gennemføre store forandringer inden for noget, der er så stort som folkeskolen. Hvordan har man tænkt sig fremover måske i højere grad at inddrage frontpersonalet i skolerne, sørge for, at der har været forsøg, inden man kaster sig ud i kæmpestore reformer og på den måde risikerer at kuldaste skolen?

Kl. 12.10

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Al begyndelse er svær, og en gang skal være den første. Når det er sagt, så skal tingene naturligvis være velforberedte, og det har de også været.

Når det gælder prøverne, de elektroniske prøver, altså afgangsprøverne, virkede de upåklageligt sidste år, så det har altså været afprøvet.

I år var der et nedbrud for en dels vedkommende, og det nedbrud vil vi lære af. Men der var en plan B, som sagde, at hvis det ikke lykkedes den første gang, så ville der blive en næste

dag. Vi vil selvfølgelig overveje, om sådan en plan B er tilstrækkelig god, eller om der skal være en plan B, der kan gennemføres på samme dag. Men det vil jeg ikke tage stilling til, før jeg har haft en evalueringskonference, hvor vi kan drøfte både afgangsprøver og test igennem.

Man må ikke blande afgangsprøver og test sammen.

Når det gælder de nye test, har de faktisk været afprøvet. Jeg har sågar selv deltaget i afprøvingen. Det fungerede perfekt.

Nu er der det problem, at lærerne ikke har fået tilbagemeldingen, som jo er helt afgørende, og det skulle de få i denne uge eller i næste uge. Men selvfølgelig skulle de have haft det noget før.

Man kan blot ikke sige, at det havde hjulpet at udskyde det hele til næste år; det tror jeg ikke et øjeblik på at det havde. Al begyndelse er svær, og en gang skal være den første.

Det forkerte er ikke, at der kan være fejl. Det forkerte er, hvis man ikke lærer af fejlene.

Pernille Frahm (SF):

Jamen det er da rigtigt, at al begyndelse er svær. Men nu har vi jo haft nogle samråd og nogle diskussioner – og de er jo ikke nye – om det pres, der hviler på folkeskolelærerne, som er med til at gøre, at lærerne søger væk, og at alt for få vil søge ind på seminarierne, og at mange af dem, der søger ind, bliver væk.

Hvordan har ministeren tænkt sig at kompensere de her lærere, der har forberedt sig og forberedt deres elever på de her test for så at opleve det der totale sammenbrud? Hvad vil ministeren gøre for at lette deres stressniveau, sådan at vi forhåbentlig beholder nogle af de lærere, der har lidt erfaring nu, i hvert fald med det her, til også at være der næste år?

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg er ked af, at spørgeren igen blander test og afgangsprøver sammen.

Der, hvor der har været sammenbrud, har været i forbindelse med nogle af afgangsprøverne. Der har ikke været sammenbrud, når det gælder test, men når det gælder test, har lærerne for sent fået resultaterne.

Jeg beklager naturligvis, at der har været fejl, men hvis man skal bebrejde mig og ministeriet og regeringen og folketingsflertallet noget, så skal det jo i givet fald være, at det er gået for hurtigt, at det ikke var prøvet af i forvejen. Og når det gælder afgangsprøverne, så var det jo

prøvet af. Det hele virkede sidste år. Så det var prøvet af. Og når det gælder disse test, har jeg som sagt selv deltaget i afprøvning.

Pernille Frahm (SF):

Jeg beklager, at jeg kom til at kalde dem test. Det har ministeren fuldstændig ret i; det er afgangsprøverne, vi taler om.

Men det, at de har været prøvet sidste år, og at det gik godt sidste år, er jo ikke noget argument for, at man ikke gør sig nogen overvejelser om, hvordan man sikrer, at den kæmpe energiopladning, der skal til fra både lærere og elever for at mande sig op til de her afgangsprøver, i hvert fald har en chance for at blive udnyttet til noget fornuftigt i tilfælde af problemer. Og der synes jeg, man mangler en eller anden tilkendegivelse, eller hvad ved jeg, fra ministeriets side over for de her lærere, der har været igennem et helvede, og de elever, der har været igennem et helvede – for at sige det ligeud – i de dage, hvor prøverne blev taget.

Kl. 12.15

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Ja. Der er ingen tvivl om, at det er en dårlig oplevelse for børn, der har sat sig op til, at nu skal de til prøve, og så kommer de hjem med uforrettet sag og får at vide, at de kan gå op i stedet for 14 dage senere, og det er også en dårlig oplevelse for deres lærere i den situation. Det er jeg helt på det rene med.

Derfor mener jeg også, at vi efter grundig drøftelse skal overveje, om den plan B, som man åbenbart skal have klar, når man laver noget, der er elektronisk, skal være en plan B, der vil kunne sættes i værk samme dag, altså papirprøver maillet ud til farveprintere samme dag; om det er det, der er en bedre plan B. For jeg vil advare imod at opgive elektronikken som middel. Det er vigtigt både i undervisningssituationen og i prøvesituationen, at vi bruger moderne elektronik, og at Danmark udvikler det mest avancerede, der findes i hele verden, med den risiko, det indebærer. Vi skal bare have en plan B for, når det ikke fungerer, og det er jeg helt åben for. Altså, det kan godt være, vi skal have en bedre plan B næste gang.

Formanden:

Så er det fru Pernille Frahm for et sidste spørgsmål.

Pernille Frahm (SF):

Jamen jeg tror ikke, der er nogen, der er uenig i, at det er godt at bruge den nye teknologi så meget, det overhovedet kan lade sig gøre, og det er sådan set heller ikke det, det handler om. Det handler om det kissejag, der har været i forbindelse med at indføre nye prøver og prøveformer i det hele taget. Det er 14 nye prøver og prøveformer, der er blevet indført, siden den her regering trådte til. Det har jo været med til at bringe folkeskolen ud i en søgang af den anden verden – og så nu det her til sidst.

Derfor synes jeg, at ministeren – og måske også ministeriet – på en eller anden måde skylder en eller anden form for tilkendegivelse over for de her lærere, f.eks.: Vi har forstået nu, nu sætter vi tempoet ned, ro på, nu skal I nok få lov at passe jeres arbejde, nu skal vi nok vise respekt for jer for det, I går og gør i hverdagen.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Den tilkendegivelse vil jeg gerne give. F.eks. har jeg allerede udsat de nye læseplaners ikrafttræden fra denne sommer til næste sommer, netop for at undgå kissejag, for at undgå, at man både skulle have problemer med nyt indhold og med ny form, og jeg vil minde om, at de nye test også bliver udsat et år netop for at mindske risikoen.

Så vil jeg til sidst gøre opmærksom på, at det firma, som har udviklet hele dette nye system, har påtaget sig hele ansvaret og også de omkostninger, der ligger i, at der nu er et andet firma, som skal ind over for at reducere fejlrisikoen. COWI har også erkendt, at man havde gjort fejl i forbindelse med sikkerhedsvurderingen, så der er jo slet ingen tvivl om, hvor ansvaret ligger. Det er der jo ingen uenighed med COWI om. Og som jeg startede med at sige: Nu er det vigtigt, at vi lærer af de problemer, der har været, så risikoen for, at de gentager sig, bliver så lille som mulig.

Forbrydelsen er ikke, at der kan begås fejl. God ledelse indebærer, at man tolererer fejl, men det er dårlig ledelse, hvis ikke man lærer af fejlene, og det kan jeg garantere for at vi vil. Vi vil lære af de fejl, der har været.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. US 144**Martin Henriksen (DF):**

Nu er det ikke, fordi jeg ikke mener, det er et emne, der er værd at diskutere: afgangsprøver og nationale test i folkeskolen. Vi har jo også et åbent samråd senere i dag, hvor vi får lejlighed til det.

Men jeg kunne godt tænke mig at henlede ministerens opmærksomhed på en artikel i Nyhedsavisen i dag, på side 10, hvor det fremgår, at man tilsyneladende kan købe et falsk eksamensbevis for 199 dollar, og det er jo problematisk. Så jeg kunne egentlig godt tænke mig at høre, om ministeren er opmærksom på den artikel, og om ministeren har nogen umiddelbare kommentarer til den artikel.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg troede, jeg havde fået læst alle aviser, men jeg har åbenbart ikke fået læst en af dem, for jeg har ikke set den artikel.

Men det er jo ikke første gang, man i eksamensterminen hører historier om, hvordan der kan snydes, og det er absolut ikke noget, jeg skal bagatellisere; det er noget, vi er på stærkt udkig efter.

Der er jo også det problem generelt i alle skolars dagligdag, at når elever skal skrive opgaver, så er det jo blevet meget, meget let at hente oplysninger og formuleringer på internettet. Men jeg har fået at vide, at man samtidig udvikler en stor årvågenhed over for det, og der findes også måder, hvorpå man kan afsløre noget sådant. Jeg skal ikke komme ind på det i detaljer, men det er ikke sådan, at ministeriet er fuldstændig forsvarsløst over for forsøg på svindel. Man kan sige det på den måde, at prøveafdelingen sover med bukserne på og hele tiden er på udkig efter nye former for snyd, som skal begrænses, og hvor opdagelsesrisikoen skal øges.

Kl. 12.20

Martin Henriksen (DF):

Jeg vil opfordre ministeren til at læse artiklen i Nyhedsavisen fra i dag. Vi har i øvrigt også fra Dansk Folkepartis side stillet et skriftligt spørgsmål om, hvordan man kan imødegå snyd i eksamenssituationen. Men det her er lidt noget andet, for det handler simpelt hen om, at man kan købe sig til et eksamensbevis. Noget af det ved jeg godt også dækker videnskabsministerens område.

Jeg synes dog, det kunne være relevant at høre, om ikke man har planer om, eventuelt i samarbejde med sundhedsministeren, at foretage stikprøver på offentlige arbejdspladser og sådan set også på private arbejdspladser eller opfordre til at gøre det, så man tjekker de referencer, der eksempelvis står i et cv og på et eksamensbevis. For jeg kan forstå – det fremgår også af artiklen – at man desværre ikke er alt for god til det. Så jeg vil høre, om regeringen går med nogle tanker i den retning.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg kan forsikre spørgeren om, at jeg meget gerne vil drøfte det med især videnskabsministeren, inden for hvis område man måske har et større problem end på mit område. Jeg vil gerne drøfte det med ham, og jeg vil også gerne sende hr. Martin Henriksen en redegørelse for, hvad vi eventuelt kunne overveje at gøre, hvis der er en øget risiko for snyd.

Jeg vil godt føje til, at det er usandsynlig dumt, hvis en person udsætter hele sin fremtid for den risiko, det indebærer at snyde. For det, man har opnået ved hjælp af snyd, mister man, og man risikerer at miste år af sit liv på den måde, at man jo bliver slået tilbage til start, hvis det viser sig, at der har været tale om snyd. Så det er usandsynlig tåbeligt. Især i et samfund med fuld og tårnhøj beskæftigelse som Danmark er der da ingen grund til at snyde sig til noget som helst. Det er et samfund, hvor man i den grad kan skalte og valte mellem uddannelser og job.

Martin Henriksen (DF):

Det kan jeg være meget enig i. Jeg kan ikke lade være med at nævne et eksempel, der bliver givet i artiklen, og som et eller andet sted er lidt bekymrende. Det handler bl.a. om en, der havde fået arbejde som gynækolog, og en, der havde fået arbejde som øjenkirurg, begge på et falsk eksamensbevis. Det er mildest talt foruroligende, for så sidder man måske og roder i manualen, mens man opererer; jeg ved ikke, hvordan det foregår, men det er i hvert fald problematisk.

Ministeren siger nu, at han vil komme med en redegørelse over, hvad man kunne gøre. I den forbindelse vil jeg spørge, om ministeren så ikke kunne tage følgende med i den redegørelse eller i hvert fald kunne gøre sig nogle overvejelser over: Var det ikke en tanke værd at gøre de danske eksamensbeviser mere skudsikre, forstået på den måde at det bliver sværere at forfalske dem?

For jeg har i hvert fald ladet mig fortælle, at de danske eksamensbeviser – som sådan set bare er noget, der står sort på hvidt på et stykke papir – er forholdsvis lette at forfalske. Derfor var det måske noget, som ministeren skulle gå videre med, så man var sikker på, at det trods alt var lidt sværere at købe sig til falske eksamensbeviser i Danmark. Det ville i hvert fald være en fremgang.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg vil som sagt meget gerne både læse artiklen i Nyhedsavisen og sende hr. Martin Henriksen et svar, som bl.a. vil indeholde, at jeg vil overveje situationen sammen med videnskabsministeren. Et af svarene kunne måske være, at vi på samme måde – ganske som man ved hjælp af elektronik kan snyde, fordi man kan bruge elektronikken til at snyde med – kan beskytte mod snyd ved hjælp af elektronik. For eksamener findes jo på en eller anden database, og hvis man går rundt med et eksamensbevis, hvis indhold ikke kan bekræftes i den pågældende uddannelsesinstitutions database, så løber man jo en meget høj risiko. Jeg vil gerne overveje alle muligheder.

Kl. 12.25

Martin Henriksen (DF):

Det lyder udmærket. Jeg vil bare slutte med at komme med en meget konkret opfordring, selv om vi igen bevæger os lidt på forskellige ministerområder. I EU er det jo sådan, at hvis man er godkendt til en uddannelse i det ene land, så er uddannelsen også godkendt i det andet land.

Det er jo sådan, at de i Sundhedsstyrelsen, forstår jeg, ikke går ind og tjekker, de går ikke ind og laver stikprøvekontrol, og de kigger ikke på de referencer, som er i cv'et og på eksamensbeviset. Det er jo et problem, at de ikke gør det.

Der burde man forhåbentlig fra regeringens side – det kunne være ministeren, der tog kontakt til sin kollega, sundhedsministeren – gøre opmærksom på, at det selvfølgelig skal være sådan, at de, når en person skal have godkendt en lægeeksamen i Danmark og autoriseres hos Sundhedsstyrelsen, så også tjekker, om den eksamen er god nok. Det ville i hvert fald være et første og udmærket skridt, som regeringen kunne tage.

Men jeg takker i hvert fald for, at ministeren har tænkt sig at komme med en redegørelse, og af den kan vi forhåbentlig få nogle initiativer, så vi kan komme problemet til livs.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg skal ikke svare for Sundhedsstyrelsen, det har vi jo sundhedsministeren til. Men i det omfang det drejer sig om forfalskninger af eksamensbeviser, vil jeg henvise til det, jeg sagde under det tidligere spørgsmål, nemlig at der jo findes midler imod det, bl.a. hvis indholdet i eksamensbeviserne opbevares elektronisk på de steder, hvor man har skaffet sig eksamensbeviserne.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Formanden:

Tak til undervisningsministeren. Så er der et spørgsmål til kirkeministeren fra fru Bente Dahl.

Spm. nr. US 145

Bente Dahl (RV):

En af de helt store overskrifter i dag i Kristeligt Dagblad er: »Frikirkepræster siger nej til homoseksuelle«. Nu har vi jo med rette et højt besunget frisind i det her land, plads til alle og højt til loftet, og frisindet er da også jævnlige til afprøvelse. Jeg vil gerne høre ministerens kommentar til, om frikirkerne skal være et eksperimentarium for frisind, eller om de skal følge gængs retspraksis med hensyn til diskrimination.

Kirkeministeren (Bertel Haarder):

Jeg kan forsikre, at frikirker skal følge lov og ret i landet, herunder de regler, der beskytter borgere mod diskrimination, mod forhånelser osv. Den eneste begrænsning, der er, når det gælder religioner, er grundlovsparagraffen vedrørende religionsfrihed. Det er altså tilladt at udøve sin religion f.eks. uden brug af kvindelige præster. Den ret er udtrykkelig beskyttet i grundloven. Den behøver ikke gælde i folkekirken, men folkekirken er noget andet. Det er en anden diskussion, som vi godt kan tage op under et senere spørgsmål.

Men der er ingen tvivl om, at det eneste, der sætter en grænse for frikirkers pligt til at leve op til alle rettigheder og pligter i det danske samfund, er grundlovsparagraffen om religionsfrihed. Det er den eneste begrænsning, og den paragraf vedrører kun selve religionsudøvelsen. Den handler om borgernes ret til at dyrke deres gud, sådan som deres tro foreskriver det.

Bente Dahl (RV):

Grundlovsparagraffen, som beskytter vores ret til religionsfrihed, er god at have. Sådan ser jeg også på det. Men alligevel står der her – jeg refererer Johannes Hansen: Bibelen er meget entydig på området. Han hentyder til, at det ifølge hans fortolkning af Bibelen ikke er Guds tanke med mennesket, at kirken skal have mandat til at velsigne homoseksuelle.

Nu mener jeg jo, at tolkning af Bibelen ikke kan være grundlag for retspraksis. Jeg vil høre, om ministeren er enig med mig i det synspunkt?

Kirkeministeren (Bertel Haarder):

Jeg er fuldstændig enig med fru Bente Dahl i, at hvad der måtte stå i Bibelen eller Koranen eller andre religiøse skrifter ikke ændrer lov og ret i Danmark. Men vi har en grundlov, der beskytter religionsfriheden, og det vedrører udøvelsen af religion og ikke almindelig omgang mellem mennesker.

Kl. 12.30

Bente Dahl (RV):

Hurra for religionsfriheden, det mener jeg også. Men ministeren sagde før, at det var i grundloven, vi havde en ret indskrevet til f.eks. ikke at godkende kvindelige præster. Jeg mener, at det er i ligestillingsloven, at den ret er nedskrevet. Så mit spørgsmål til ministeren er, om ministeren mener, at ligestillingsloven skal ændres på dette punkt.

Kirkeministeren (Bertel Haarder):

Det tror jeg ikke. Mit svar gik ud på, at alle her i landet, inklusive frikirker, skal leve op til de almindelige krav, der er om ikkediskrimination, om ligestilling osv. Den eneste begrænsning er den begrænsning, der følger af grundlovens paragraf om religionsfrihed.

Bente Dahl (RV):

Det sidste spørgsmål går helt klart på, at når vi nu har nogle gode love – i hvert fald er grundloven god på det her område; jeg mener ikke, at ligestillingsloven er god nok, men den må jeg så arbejde for at få ændret – hvordan håndhæver vi så de love, således at diskrimination undgås også inden for frikirkerne? Hvad er det for nogle sanktioner, vi har over for frikirkepræster, der siger nej til homoseksuelle? Hvordan håndhæver vi dem?

Kirkeministeren (Bertel Haarder):

Jeg tror, at det er et spørgsmål, som justitsministeren er bedst til at besvare, for vi står med en række friheder og rettigheder, som støder sammen. Vi har jo på den ene side ytringsfrihed, og på den anden side har vi altså ligestilling og lige ret. Vi har frikirker, som har en anden mening end flertallet om homoseksuelle, og den mening har man jo lov at have.

Det er, hvis man praktiserer meningen, eller hvis den fører til forhånelser eller andre brud på straffeloven, at der så skal gribes ind.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Kl. 12.35

Formanden:

Vi venter lige nogle minutter, inden vi går videre i dagsordenen, så medlemmerne har mulighed for at nå frem. *(Pause)*. Vi fortsætter mødet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Fortsættelse af forespørgsel nr. F 44 [afstemning]:**Forespørgsel til transport- og energiministeren [om energipolitik].**

Af Lars Christian Lilleholt (V), Kim Mortensen (S), Tina Petersen (DF), Per Ørum Jørgensen (KF), Martin Lidegaard (RV), Anne Grete Holmsgaard (SF) og Per Clausen (EL). (Forespørgslen anmeldt 26/4 2007. Fremme af forespørgslen vedtaget 2/5 2007. Første del af forespørgslen (forhandlingen) 25/5 2007. Forslag til vedtagelse nr. V 78 af Per Clausen (EL)).

Formanden:

Forhandlingen er afsluttet, og vi går derfor straks til afstemning.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 78 af Per Clausen (EL) (*se side 7469*) forkastedes, idet 1 (EL) stemte for, 104 (V, S, DF, KF, RV og SF) imod.

Hermed sluttede forespørgslen.